

Šis dokuments ir tikai informatīvs, un tam nav juridiska spēka. Eiropas Savienības iestādes neatbild par tā saturu. Attiecīgo tiesību aktu un to preambulu autentiskās versijas ir publicētas Eiropas Savienības “Oficiālajā Vēstnesī” un ir pieejamas datubāzē “Eur-Lex”. Šie oficiāli spēkā esošie dokumenti ir tieši pieejami, noklikšķinot uz šajā dokumentā iegultajām saitēm

► **B**

PADOMES DIREKTĪVA

(1989. gada 30. novembris)

par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darba vietā (pirmā atsevišķā direktīva saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punktu)

(89/654/EEK)

(OV L 393, 30.12.1989., 1. lpp.)

Grozīta ar:

Oficiālais Vēstnesis

		Nr.	Lappuse	Datums
► <u>M1</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/30/EK (2007. gada 20. jūnijs)	L 165	21	27.6.2007.
► <u>M2</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1243 (2019. gada 20. jūnijs)	L 198	241	25.7.2019.

▼B**PADOMES DIREKTĪVA****(1989. gada 30. novembris)**

par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darba vietā (pirmā atsevišķā direktīva saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punktu)

(89/654/EEK)

I IEDAĻA

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI*1. pants***Priekšmets**

1. Šī direktīva, kas ir pirmā atsevišķā direktīva, kādu paredz Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkts, nosaka drošības un veselības aizsardzības prasību minimumu darba vietā, kā definēts 2. pantā.

2. Šī direktīva neattiecas:

- a) uz transporta līdzekļiem, ko izmanto ārpus uzņēmuma un/vai iestādes, vai darba vietām transporta līdzekļos;
- b) uz pagaidu vai mobilām darbvietām;
- c) uz ieguves rūpniecību;
- d) uz zvejas laivām;
- e) uz tīrumiem, mežiem un citām zemēm, kas ir daļa no lauksaimniecības vai mežkopības uzņēmuma, bet atrodas savrup no uzņēmuma ēkām.

3. Direktīva 89/391/EEK ir pilnībā piemērojama visai 1. punktā minētajai jomai, neskarot stingrākus un/vai īpašus šīs direktīvas noteikumus.

*2. pants***Definīcija**

Šajā direktīvā “darba vieta” nozīmē vietu, kas paredzēta darba iecirkņiem uzņēmuma un/vai iestādes telpās, kā arī jebkuru citu vietu uzņēmuma un/vai iestādes teritorijā, kas darba ņēmējiem ir pieejama darba laikā.

II IEDAĻA

DARBA DEVĒJU PIENĀKUMI*3. pants***Darba vietas, ko izmanto pirmoreiz**

Darba vietām, ko izmanto pirmoreiz pēc 1992. gada 31. decembra, jāatbilst I pielikumā noteiktajam drošības un veselības aizsardzības prasību minimumam.

▼B*4. pants*

Darba vietām, ko jau izmanto līdz 1993. gada 1. janvārim, jāatbilst II pielikumā noteiktajam drošības un veselības aizsardzības prasību minimumam ne vēlāk kā trīs gadus pēc šīs dienas.

Attiecībā uz Portugāles Republiku darba vietām, ko izmanto līdz 1993. gada 1. janvārim, jāatbilst II pielikuma drošības un veselības aizsardzības prasību minimumam ne vēlāk kā četrus gadus pēc šīs dienas.

*5. pants***Darba vietu pārkārtošana**

Ja darba vietas pārkārto, paplašina un/vai pārveido pēc 1992. gada 31. decembra, darba devējs veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka pārkārtojumi, paplašinājumi un/vai pārveidojumi atbilst attiecīgajam prasību minimumam, kas noteikts I pielikumā.

*6. pants***Galvenās prasības**

Lai sargātu darba ņēmēju drošību un veselību, darba devējs gādā:

- lai ceļus uz avārijas izejām un pašas izejas nekad nekas neaizšķērsotu,
- lai tiktu veikta darba vietas un aprīkojuma, jo īpaši I un II pielikumā minēto ierīču, uzturēšana tehniskā kārtībā un cik vien ātri iespējams novērsti visi atrastie trūkumi, kas varētu iespaidot darba ņēmēju drošību un veselību,
- lai darba vietu un aprīkojumu un jo īpaši I pielikuma 6. punktā un II pielikuma 6. punktā minētās ierīces regulāri notīrītu tā, lai tās būtu pietiekami higiēniskas,
- lai drošības aprīkojumu un ierīces, kas domātas, lai novērstu vai likvidētu briesmas, jo īpaši I un II pielikumā minētās, tiktu pastāvīgi uzturētas kārtībā un regulāri pārbaudītas.

*7. pants***Darba ņēmēju informēšana**

Neskarot Direktīvas 89/391/EEK 10. pantu, darba ņēmējus un/vai viņu pārstāvjus informē par visiem pasākumiem, kas tiek veikti attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darba vietā.

*8. pants***Darba ņēmēju konsultēšana un līdzdalība**

Darba ņēmēju un/vai viņu pārstāvju konsultēšana un līdzdalība jautājumos, ko reglamentē šī direktīva ar tās pielikumiem, notiek saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 11. pantu.

▼ **B**

III IEDAĻA

DAŽĀDI NOTEIKUMI

▼ **M2**

9. pants

Pielikumu grozījumi

Komisija tiek pilnvarota saskaņā ar 9.a pantu pieņemt deleģētos aktus, ar ko veic tikai tehniskus grozījumus pielikumos, lai ņemtu vērā darba vietu daļu projektēšanas, ražošanas vai izbūves tehnisko saskaņošanu un standartizāciju, tehnikas attīstību, izmaiņas starptautiskajos noteikumos vai instrukcijās un zināšanās par darba vietām.

Ja pienācīgi pamatotos un izņēmuma gadījumos, kas saistīti ar tūlītējiem, tiešiem un nopietniem riskiem darba ņēmēju un citu personu fiziskajai veselībai un drošībai, nenovēršamu steidzamu iemeslu dēļ nepieciešama rīcība ļoti īsā termiņā, 9.b pantā paredzēto procedūru piemēro deleģētajiem aktiem, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu.

9.a pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 9. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2019. gada 26. jūlija. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 9. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽¹⁾.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 9. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

⁽¹⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

▼ M2*9.b pants***Steidzamības procedūra**

1. Deleģētie akti, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu, stājas spēkā nekavējoties, un tos piemēro, kamēr nav izteikti nekādi iebildumi atbilstīgi 2. punktam. Paziņojot deleģētu aktu Eiropas Parlamentam un Padomei, izklāsta iemeslus, kādēļ izmanto steidzamības procedūru.
2. Eiropas Parlaments vai Padome var izteikt iebildumus pret deleģēto aktu saskaņā ar 9.a panta 6. punktā minēto procedūru. Šādā gadījumā Komisija atceļ aktu nekavējoties pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes paziņojuma par lēmumu izteikt iebildumus.

▼ B*10. pants***Nobeiguma noteikumi**

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 1992. gada 31. decembrim. Par to dalībvalstis tūlīt informē Komisiju.
Grieķijas Republikai attiecīgais datums tomēr ir 1994. gada 31. decembris.
2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu noteikumus, ko tās jau pieņēmušas vai pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

▼ M1

_____

▼ B*11. pants*

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

I PIELIKUMS

**DROŠĪBAS UN VESELĪBAS AIZSARDZĪBAS PRASĪBU MINIMUMS
DARBA VIETĀS, KO IZMANTO PIRMOREIZ, KĀ NORĀDĪTS
DIREKTĪVAS 3. PANTĀ**

1. Ievadpiezīme

Šajā pielikumā noteiktās saistības piemēro vienmēr, kad to prasa darba vietas īpašības, darbības veids, apstākļi vai briesmas.

2. Stabilitāte un stiprība

Ēkām, kurās atrodas darba vietas, jābūt tādai konstrukcijai un stiprībai, kas atbilst to izmantojumam.

3. Elektroinstalācijas

Elektroinstalācijas jāprojektē un jāierīko tā, lai neradītu ugunsgrēka vai sprādziena briesmas; cilvēkiem jābūt pietiekami pasargātiem no tādu nelaimes gadījumu riska, ko rada tieša vai netieša saskare ar tām.

Ierīču projektiem, uzbūvei un materiāla un aizsargierīču izvēlei jāatbilst spriegumam, ārējiem apstākļiem un to cilvēku kompetencei, kam pieejamas elektroinstalāciju daļas.

4. Avārijas ejas un izejas

4.1. Avārijas ejām un izejām jābūt neaizšķērsotām un iespējami tieši jāved brīvā dabā vai drošībā.

4.2. Briesmu gadījumā darba ņēmējiem jābūt iespējai ātri un cik vien droši iespējams pamest visus darba iecirkņus.

4.3. Avārijas eju un izeju skaits, izvietojums un izmēri atkarīgi no darba vietas izmantojuma, aprīkojuma un lieluma, kā arī no maksimālā iespējamā klātesošo skaita.

4.4. Avārijas durvīm jāveras uz āru.

Bīdāmās vai virpuļdurvis nav atļautas, ja tās paredzēts izmantot par avārijas izejām.

Avārijas durvis nedrīkst būt slēgtas vai aizdarītas tā, ka tās nevarētu viegli un tūlīt atvērt katrs, kam avārijas gadījumā būtu tāda vajadzība.

4.5. Uz īpašām avārijas ejām un izejām jānorāda zīmēm, kas atbilst valstu tiesību aktiem, kuri transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK ⁽¹⁾.

Šīs zīmes jāizliek piemērotās vietās un tām jābūt izturīgām.

4.6. Avārijas durvis nedrīkst būt slēgtas.

Avārijas ejām un izejām, kā arī transporta ceļiem un durvīm, kas uz tiem ved, jābūt brīvām no šķēršļiem, lai tās varētu katrā laikā bez traucēkļiem izmantot.

4.7. Avārijas ejas un izejas, kam vajadzīgs apgaismojums, jāapgādā ar pietiekami stipru avārijas apgaismojumu gadījumam, ja parastais apgaismojums sabojājas.

⁽¹⁾ OV L 229, 7.9.1977., 12. lpp.

▼ B**5. Ugunsgrēka atklāšana un dzēšana**

5.1. Darba vietām atkarībā no ēku lieluma, izmantojuma un aprīkojuma, tajās turamo vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām un maksimālā iespējamā klātesošo skaita jābūt aprīkotām ar atbilstīgu ugunsdzēsības inventāru un vajadzības gadījumā — ar ugunsgrēka detektoriem un trauksmes sistēmu.

5.2. Mehāniskam ugunsdzēsības inventāram jābūt viegli pieejamam un vienkārši lietojamam.

Inventāram jābūt norādītam ar zīmēm, kas atbilst valstu tiesību aktiem, kuri transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK.

Šādas zīmes jāizliek piemērotās vietās un tām jābūt izturīgām.

6. Ventilācija slēgtās darba vietās

6.1. Jāveic pasākumi, lai slēgtās darba vietās pietiktu svaiga gaisa, ņemot vērā darba paņēmienus un darbaņēmēju fizisko slodzi.

Ja izmanto mākslīgās ventilācijas sistēmu, tā uzturama kārtībā.

Kontroles sistēmai jāuzrāda katra kļūme, ja tā vajag darbaņēmēju veselības labad.

6.2. Ja izmanto gaisa kondicionēšanas vai ventilācijas ierīces, tām jādarbojas tā, lai darbaņēmēji neatrastos caurvējā, kas rada neērtības.

Nosēdumi vai netīrumi, kas, piesārņodami atmosfēru, varētu radīt tūlītējas briesmas darbaņēmēju veselībai, nekavējoties jāaizvāc.

7. Telpu temperatūra

7.1. Darba laikā temperatūrai telpās, kur ir darba iecirkņi, jābūt cilvēkiem piemērotai, ņemot vērā darba paņēmienus un darbaņēmēju fizisko slodzi.

7.2. Temperatūrai atpūtas vietās, dežūrpersonāla telpās, sanitārajās labierīcībās, ēdamtelpās un pirmās palīdzības telpās jābūt piemērotai šo vietu konkrētajam mērķim.

7.3. Logiem, virsgaismas logiem un stikla šķērssienu būtu jāļauj izvairīties no saules staru pārmērīgas iedarbības uz darba vietu, ņemot vērā darba un darba vietas īpatnības.

8. Telpu dabiskais un mākslīgais apgaismojums

8.1. Darba vietām cik vien iespējams jāsaņem pietiekami daudz dabiskās gaismas un jābūt aprīkotām ar mākslīgo apgaismojumu, kas pietiekams darbaņēmēju drošībai un veselībai.

8.2. Apgaismošanas iekārtām telpās, kur ir darba iecirkņi, un ejās jābūt izvietotām tā, lai darbaņēmējiem nebūtu riska ciest nelaimes gadījumā, kas saistīts ar apgaismojuma ierīkojumu.

8.3. Darba vietām, kurās darbaņēmēji ir īpaši pakļauti riskam, ja sabojājas mākslīgais apgaismojums, jābūt aprīkotām ar pietiekami stipru avārijas apgaismojumu.

▼ B

9. **Telpu grīdas, sienas, griesti un jumti**
- 9.1. Telpu grīdās nedrīkst būt bīstami izciļņi, caurumi vai slīpumi, un tām jābūt salabotām, stabilām un neslīdīgām.
- Darba vietām, kur ir darba iecirkņi, jābūt pietiekamai siltumizolācijai, ievērojot attiecīgā uzņēmuma un darba ņēmēju fizisko aktivitāti.
- 9.2. Grīdām, sienām un griestiem telpās jābūt tīrāmiem vai kopjamiem atbilstīgi higiēnas standartiem.
- 9.3. Caurspīdīgām vai caurredzamām sienām, jo īpaši vienlaidu stikla šķērs-sienām darba iecirkņu telpās un satiksmes ceļu tuvumā, jābūt skaidri iezīmētām un no droša materiāla vai norobežotām no šādām vietām vai satiksmes ceļiem tā, lai pasargātu darba ņēmējus no uzgrūšanās sienām vai savainojumiem, ja sienas sadruptu.
- 9.4. Nokļūšana uz jumtiem, kas gatavoti no nepietiekami stipriem materiāliem, nav pieļaujama, ja vien netiek sagādāts aprīkojums, kas ļauj darbu veikt droši.
10. **Logi un virsgaismas logi**
- 10.1. Darba ņēmējiem jābūt iespējai droši atvērt, aizvērt, noregulēt vai nostiprināt logus, virsgaismas logus un ventilatorus. Atvērti tie nedrīkst radīt briesmas darba ņēmējiem.
- 10.2. Logiem un virsgaismas logiem jābūt projektētiem kopā ar aprīkojumu vai citādi apgādātiem ar ierīcēm, kas ļauj tos tīrīt bez riska darba ņēmējiem, kas to dara, vai darba ņēmējiem, kas atrodas ēkā un pie tās.
11. **Durvis un vārti**
- 11.1. Durvju un vārtu izvietojumu, skaitu un izmērus, kā arī tajos lietotos materiālus nosaka telpu vai zonu īpatnības un izmantojums.
- 11.2. Caurredzamām durvīm jābūt pienācīgi iezīmētām labi redzamā augstumā.
- 11.3. Vēzekļdurvīm un vārtiņiem jābūt caurspīdīgiem vai ar caurredzamiem paneļiem.
- 11.4. Ja caurredzamās vai caurspīdīgās virsmas durvīs un vārtos nav no droša materiāla un ir iespēja, ka darba ņēmēji var gūt savainojumus, ja durvis vai vārti sadruptu, virsmām jābūt pasargātām no izsišanas.
- 11.5. Bīdāmās durvis jāapgādā ar drošības ierīci, kas neļauj tām izlēkt no sliedēm un apgāzties.
- 11.6. Durvīm un vārtiem, kas veras uz augšu, jābūt apgādātām ar ierīci, kas tās pasargā no nokrišanas atpakaļ.
- 11.7. Durvīm gar evakuācijas eju malām jābūt pienācīgi iezīmētām.
- Tām jābūt katrā laikā bez īpašas palīdzības atveramām no iekšpuses.
- Jābūt iespējai durvis atvērt tad, kad darba vietas ir aizņemtas.
- 11.8. Durvis gājējiem jāiekārto tuvu pie visiem vārtiem, kas domāti transportam, ja vien gājējiem nav droša izklūšana pa vārtiem; šādām durvīm jābūt skaidri iezīmētām un vienmēr brīvām.

▼B

- 11.9. Mehāniskām durvīm un vārtiem jādarbojas tā, lai darba ņēmējus neapdraudētu nelaimes gadījumi.

Tām jābūt apgādātām ar viegli ieraugāmām un aizsniedzamām aizvēršanas ierīcēm avārijas gadījumam un atveramām ar rokām, ja vien enerģijas piegādes trūkuma gadījumā tās neatveras automātiski.

12. **Transporta ceļi — bīstamās zonas**

- 12.1. Transporta ceļiem, tostarp kāpnēm, piestiprinātām trepēm, kā arī iekraušanas platformām un slīpnēm, jābūt izvietotām un iekārtotām tā, lai gājējiem vai transporta līdzekļiem nodrošinātu vieglu, drošu un pienācīgu piekļuvi, neapdraudot darba ņēmējus, kurus nodarbina šo transporta ceļu tuvumā.

- 12.2. Ceļiem, ko izmanto gājējiem un/vai preču transportam, jābūt samērīgiem ar potenciālo izmantotāju skaitu un uzņēmuma tipu.

Ja uz transporta ceļiem izmanto transporta līdzekļus, jāatstāj pietiekama drošības josla gājējiem.

- 12.3. Pietiekama josla jāatstāj starp transporta ceļiem un durvīm, vārtiem, gājēju ejām, gaiteniem un kāpņu telpām.

- 12.4. Transporta ceļiem jābūt skaidri norādītiem, ja tas vajadzīgs darba ņēmēju drošībai telpu izmantojuma un aprīkojuma dēļ.

- 12.5. Ja darba vietās ir bīstamas zonas, kurās darba īpatnību dēļ pastāv risks, ka darba ņēmēji vai priekšmeti varētu nokrist, šīs vietas cik vien iespējams jāapgādā ar ierīcēm, kas novērš darba ņēmēju neatļautu iekļūšanu šajās zonās.

Jāveic pienācīgi pasākumi, lai pasargātu darba ņēmējus, kam ir atļauts iekļūt bīstamajās zonās.

Bīstamajām zonām jābūt skaidri norādītām.

13. **Īpaši pasākumi eskalatoriem un slīdceļiem**

Eskalatoriem un slīdceļiem jādarbojas droši.

Tiem jābūt aprīkoti ar attiecīgām drošības ierīcēm.

Tiem jābūt apgādātiem ar viegli ieraugāmiem un aizsniedzamiem izslēdzējiem avārijas gadījumam.

14. **Iekraušanas platformas un slīpnes**

- 14.1. Iekraušanas platformām un slīpnēm jāatbilst transportējamo kravu gabarītiem.

- 14.2. Iekraušanas platformām jābūt vismaz vienai noejai.

Ja tehniski iespējams, platformām, kas pārsniedz noteiktu garumu, jābūt noejai abos galos.

- 14.3. Iekraušanas slīpnēm cik vien iespējams jābūt pietiekami drošām, lai pasargātu darba ņēmējus no nokrišanas.

15. *Telpas izmēri un gaisa tilpums — kustību brīvība darba iecirknī*

- 15.1. Darba telpām jābūt pietiekamai platībai, augstumam un gaisa tilpumam, kas ļauj darba ņēmējiem strādāt bez riska viņu drošībai, veselībai vai labklājībai.

▼B

- 15.2. Brīvās, neizmantotās teritorijas darba iecirknī jāierēķina tā, lai dotu darbiniekiem pietiekamu kustību brīvību darbu veikšanai.

Ja tas nav iespējams darba vietai specifisku iemeslu dēļ, tad jāstagādā darba ņēmējam pietiekama kustības brīvība viņa darba iecirkņa tuvumā.

16. Atpūtas telpas

- 16.1. Ja tas vajadzīgs darba ņēmēju drošībai vai veselībai, jo īpaši veicamās darbības dēļ vai tādēļ, ka darba ņēmēju skaits ir lielāks par noteikto, darba ņēmējiem jāierīko viegli pieejama atpūtas telpa.

Šo noteikumu nepiemēro, ja darba ņēmējus nodarbina birojos vai tamlīdzīgās darba telpās, kur līdzvērtīga relaksācija iespējama pārtraukumos.

- 16.2. Atpūtas telpām jābūt pietiekami plašām un aprīkotām ar pietiekami daudziem galdiem un sēdekļiem ar atzveltnēm.

- 16.3. Atpūtas telpās veicami pienācīgi pasākumi, lai pasargātu nesmēķētājus no tabakas dūmu radītām neērtībām.

- 16.4. Ja darba laikā ir pastāvīgi un bieži pārtraukumi, bet nav atpūtas telpas, tad jāiekārto citas telpas, kur darba ņēmēji šādos pārtraukumos varētu uzturēties, kad vien tas vajadzīgs darba ņēmēju drošībai vai veselībai.

Pienācīgi pasākumi veicami, lai pasargātu nesmēķētājus no tabakas dūmu radītām neērtībām.

17. Grūtnieces un mātes, kas baro ar krūti

Jābūt iespējai grūtniecēm un mātēm, kas baro ar krūti, piemērotos apstākļos atgulties un atpūsties.

18. Sanitārais aprīkojums

18.1. Ģērbtuvēs un slēdzami skapīši

- 18.1.1. Jāierīko piemērotas ģērbtuvēs darba ņēmējiem, ja viņiem ir jāvalkā īpašas darba drēbes un ja veselības vai pieklājības apsvērumu dēļ nevar prasīt, lai viņi pārgērbtos kaut kur citur.

Ģērbtuvēm jābūt viegli pieejamām, pietiekami ietilpīgām un ar sēdekļiem.

- 18.1.2. Ģērbtuvēm jābūt pietiekami lielām un ar iespēju katram darba ņēmējam ieslēgt savas drēbes darba laikā.

Ja prasa apstākļi (piem., bīstamas vielas, mitrums, netīrumi), jābūt atsevišķiem skapīšiem darba drēbēm un parastām drēbēm.

- 18.1.3. Jāparedz atsevišķas ģērbtuvēs vai ģērbšanās atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

- 18.1.4. Ja ģērbtuvēs saskaņā ar 18.1.1 nav vajadzīgas, jāierīko vieta, kur katram darba ņēmējam turēt drēbes.

18.2. Dušas un izlietnes

- 18.2.1. Jāierīko atbilstīgas un piemērotas dušas darba ņēmējiem, ja to vajag darba apstākļu vai veselības apsvērumu dēļ.

Jāparedz atsevišķas dušas telpas vai mazgāšanās dušā atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

▼ B

- 18.2.2. Dušas telpām jābūt pietiekami plašām, lai katrs darba ņēmējs varētu netraucēts nomazgāties pietiekami higiēniskos apstākļos.

Dušām jābūt apgādātām ar karstu un aukstu tekošu ūdeni.

- 18.2.3. Ja saskaņā ar 18.2.1. punkta pirmo daļu dušas nav vajadzīgas, darba telpu un ģērbtuvju tuvumā jābūt ierīkotām atbilstīgām un piemērotām izlietnēm ar tekošu ūdeni (karstu ūdeni, ja vajadzīgs).

Tādām izlietnēm jābūt atsevišķām vai atsevišķi lietojamām vīriešiem un sievietēm, ja tā vajag pieklājības pēc.

- 18.2.4. Ja telpas ar dušām vai izlietnēm un ģērbtuves ir atsevišķi, tām jābūt tuvu izvietotām.

18.3. *Atejas un izlietnes*

Atsevišķas labierīcības ar pietiekami daudzām atejām un izlietnēm jāierīko tuvu pie darba iecirkņiem, atpūtas telpām, ģērbtuvēm un telpām ar dušām vai izlietnēm.

Jāparedz atsevišķas atejas vai atēju lietošana atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

19. **Pirmās palīdzības telpas**

- 19.1. Jāiekārto viena pirmās palīdzības telpa vai vairākas, ja to nosaka telpu lielums, darbības veids un nelaimes gadījumu biežums.

- 19.2. Pirmās palīdzības telpas jāapgādā ar svarīgākajām pirmās palīdzības iekārtām un piederumiem, un tām jābūt viegli pieejamām ar nestuvēm.

Tām jābūt iezīmētām saskaņā ar valstu tiesību aktiem, kas transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK.

- 19.3. Turklāt pirmās palīdzības piederumiem jābūt pieejamiem visur, kur to nosaka darba apstākļi.

Šiem piederumiem jābūt piemēroti apzīmētiem un viegli pieejamiem.

20. **Darba ņēmēji invalīdi**

Darba vietas jāiekārto tā, lai vajadzības gadījumā varētu rēķināties ar darba ņēmējiem invalīdiem.

Noteikums jo īpaši attiecas uz durvīm, ejām, kāpņu telpām, dušām, izlietnēm, atejām un darba iecirkņiem, ko izmanto vai kur atrodas tieši invalīdi.

21. **Darba vietas ārpus telpām (īpaši noteikumi)**

- 21.1. Darba iecirkņi, transporta ceļi un citas platības vai iekārtas ārpus telpām, ko darba ņēmēji izmanto vai kurās atrodas darba gaitā, jāiekārto tā, lai gājēji un transporta līdzekļi varētu droši pārvietoties.

Arī 12., 13. un 14. iedaļa attiecas uz galvenajiem transporta ceļiem uzņēmuma teritorijā (ceļiem, kas ved uz noteiktiem darba iecirkņiem), uz ceļiem, ko izmanto uzņēmuma iekārtu un iekraušanas platformu pastāvīgai uzturēšanai kārtībā un uzraudzībai.

Arī 12. iedaļa attiecas uz darba vietām ārpus telpām.

- 21.2. Ja nepietiek dienasgaismas, darba vietas ārpus telpām jāapgaismo ar mākslīgo apgaismojumu.

▼B

- 21.3. Kad darba ņēmējus nodarbina darba iecirkņos ārpus telpām, šādi darba iecirkņi cik vien iespējams jāiekārto tā, lai darba ņēmēji:
- a) būtu pasargāti no nelabvēlīgiem laika apstākļiem un, ja vajadzīgs, no krītošiem priekšmetiem;
  - b) nebūtu pakļauti ne kaitīga līmeņa trokšņiem, ne kaitīgām ārējām ietekmēm, piemēram, gāzēm, tvaikiem vai putekļiem;
  - c) briesmu gadījumā spētu ātri pamest darba iecirkni, vai arī tiem varētu ātri palīdzēt;
  - d) nevarētu paslīdēt vai pakrist.

II PIELIKUMS

VESELĪBAS AIZSARDZĪBAS UN DROŠĪBAS PRASĪBU MINIMUMS JAU LIETOJAMĀM DARBA VIETĀM, KĀ MINĒTS DIREKTĪVAS 4. PANTĀ

1. Ievadpiezīme

Šajā pielikumā noteiktās saistības piemēro vienmēr, kad to prasa darba vietas īpašības, darbības veids, apstākļi vai briesmas.

2. Stabilitāte un stiprība

Ēkām, kurās atrodas darba vietas, jābūt tādai konstrukcijai un stiprībai, kas atbilst to izmantojumam.

3. Elektroinstalācijas

Elektroinstalācijas jāprojektē un jāierīko tā, lai neradītu ugunsgrēka vai sprādziena briesmas; cilvēkiem jābūt pietiekami pasargātiem no nelaimes gadījumu riska, ko rada tieša vai netieša saskare ar tām.

Elektroinstalācijām un aizsargierīcēm jābūt pielāgotām spriegumam, ārējiem apstākļiem un to cilvēku kompetencei, kam pieejamas elektroinstalāciju daļas.

4. Avārijas ejas un izejas

4.1. Avārijas ejām un izejām jābūt neaizšķērsotām un iespējami tieši jāved brīvā dabā vai drošībā.

4.2. Briesmu gadījumā darba ņēmējiem jābūt iespējai ātri un cik vien iespējams droši pamest visus darba iecirkņus.

4.3. Jābūt pietiekami daudzām glābšanas izejām un avārijas izejām.

4.4. Avārijas izejas durvīm jāveras uz āru.

Bīdāmās vai virpuļdurvis nav pieļaujams īpaši paredzēt par avārijas izejām.

Avārijas durvis nedrīkst būt slēgtas vai aizdarītas tā, ka tās nevarētu viegli un tūlīt atvērt katrs, kam avārijas gadījumā būtu tāda vajadzība.

4.5. Uz īpašām avārijas ejām un izejām jānorāda zīmēm, kas atbilst valstu tiesību aktiem, kas transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK.

Šādas zīmes jāizliek piemērotās vietās, un tām jābūt izturīgām.

4.6. Avārijas durvis nedrīkst būt slēgtas.

Avārijas ejām un izejām, kā arī transporta ceļiem un durvīm, kas uz tām ved, jābūt brīvām no šķēršļiem, tā lai tās varētu katrā laikā bez traucēkļiem izmantot.

4.7. Avārijas ejas un izejas, kam vajadzīgs apgaismojums, jāapgādā ar pietiekami stipru avārijas apgaismojumu gadījumam, ja parastais apgaismojums sabojājas.

▼B**5. Ugunsgrēka atklāšana un dzēšana**

- 5.1. Darba vietām atkarībā no ēku lieluma, izmantojuma, iekārtām, kas tajās atrodas, tajās turamo vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām un maksimālā iespējamā klātesošo skaita jābūt aprīkotām ar piemērotu ugunsdzēsības inventāru un vajadzības gadījumā — ar ugunsgrēka detektoriem un trauksmes sistēmu.
- 5.2. Mehāniskajam ugunsdzēsības inventāram jābūt viegli pieejamam un vienkārši lietojamam.

Tam jābūt norādītam ar zīmēm, kas atbilst valstu tiesību aktiem, kas transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK.

Šādas zīmes jāizliek piemērotās vietās, un tām jābūt izturīgām.

6. Ventilācija slēgtās darba vietās

Jāveic pasākumi, lai slēgtās darba vietās pietiktu svaiga gaisa, ņemot vērā darba paņēmienus un darba ņēmēju fizisko slodzi.

Ja izmanto mākslīgās ventilācijas sistēmu, tā uzturama kārtībā.

Kontroles sistēmai jāuzrāda katra kļūme, ja tā vajag darba ņēmēju veselības labad.

7. Telpu temperatūra

- 7.1. Darba laikā temperatūrai telpās, kur ir darba iecirkņi, jābūt cilvēkiem piemērotai, ņemot vērā darba paņēmienus un darba ņēmēju fizisko slodzi.
- 7.2. Temperatūrai atpūtas vietās, dežūrpersonāla telpās, sanitārajās labiercībās, ēdamtelpās un pirmās palīdzības telpās jābūt piemērotai šo vietu konkrētajam mērķim.

8. Telpu dabiskais un mākslīgais apgaismojums

- 8.1. Darba vietām cik vien iespējams jāsaņem pietiekami daudz dabiskās gaismas un jābūt aprīkotām ar mākslīgo apgaismojumu, kas pietiekams darba ņēmēju drošībai un veselībai.
- 8.2. Darba vietām, kur darba ņēmēji ir īpaši pakļauti riskam, ja sabojājas mākslīgais apgaismojums, jābūt aprīkotām ar pietiekami stipru avārijas apgaismojumu.

9. Durvis un vārti

- 9.1. Caurredzamām durvīm jābūt pienācīgi iezīmētām labi redzamā augstumā.
- 9.2. Vēzekļdurvīm un vārtiņiem jābūt caurspīdīgiem vai ar caurredzamiem paneļiem.

10. Bīstamās zonas

Ja darba vietās ir bīstamas zonas, kurās darba īpatnību dēļ pastāv risks darba ņēmējam vai priekšmetiem nokrist, šīs vietas cik vien iespējams jāapgādā ar ierīcēm, kas novērš darba ņēmēju neatļautu iekļūšanu šajās zonās.

Jāveic pienācīgi pasākumi, lai pasargātu darba ņēmējus, kam ir atļauts iekļūt bīstamajās zonās.

Bīstamajām zonām jābūt skaidri norādītām.

▼ B**11. Atpūtas telpas un atpūtas vietas**

11.1. Ja tas vajadzīgs darba ņēmēju drošībai vai veselībai, jo īpaši veicamās darbības dēļ vai tādēļ, ka darba ņēmēju skaits ir lielāks par noteikto, darba ņēmējiem jāparedz viegli pieejama atpūtas telpa vai piemērota atpūtas vieta.

Šo noteikumu nepiemēro, ja darba ņēmējus nodarbina birojos vai tamlīdzīgās darba telpās, kur līdzvērtīga relaksācija iespējama pārtraukumos.

11.2. Atpūtas telpas un atpūtas vietas jāapgādā ar galdiem un sēdekļiem ar atzveltnēm.

11.3. Atpūtas telpās un atpūtas vietās veicami pienācīgi pasākumi, lai pasargātu nesmēķētājus no tabakas dūmu radītām neērtībām.

12. Grūtnieces un mātes, kas baro ar krūti

Jābūt iespējai grūtniecēm un mātēm, kas baro ar krūti, piemērotos apstākļos atgulties un atpūsties.

13. Sanitārais aprīkojums**13.1. Ģērbtuves un slēdzami skapīši**

13.1.1. Jāparedz piemērotas ģērbtuves darba ņēmējiem, ja viņiem ir jāvalkā īpašas darba drēbes un ja veselības vai pieklājības apsvērumu dēļ nevar prasīt, lai viņi pārgērbtos kādā citā telpā.

Ģērbtuvēm jābūt viegli pieejamām un pietiekami ietilpīgām.

13.1.2. Ģērbtuvēs jābūt iespējai katram darba ņēmējam ieslēgt savas drēbes darba laikā.

Ja prasa apstākļi (piem., bīstamas vielas, mitrums, netīrumi), jābūt atsevišķiem skapīšiem darba drēbēm un parastām drēbēm.

13.1.3. Jāparedz atsevišķas ģērbtuves vai ģērbšanās atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

13.2. Dušas, atejas un izlietnes

13.2.1. Darba vietas jāaprīko tā, lai darba ņēmējiem tuvumā būtu:

— dušas, ja to vajag darba apstākļu dēļ,

— īpašas labierīcības ar pietiekami daudziem atejpodiem un izlietnēm.

13.2.2. Dušām un izlietnēm jābūt apgādātām ar tekošu ūdeni (ja vajadzīgs, karstu).

13.2.3. Jāparedz atsevišķas dušas vai mazgāšanās dušā atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

Jāparedz atsevišķas atejas vai atēju lietošana atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

14. Pirmās palīdzības piederumi

Darba vietas jāapgādā ar pirmās palīdzības piederumiem.

Šiem piederumiem jābūt piemēroti iezīmētiem un viegli pieejamiem.

▼ B**15. Darba ņēmēji invalīdi**

Darba vietas jāiekārto tā, lai vajadzības gadījumā varētu rēķināties ar darba ņēmējiem invalīdiem.

Noteikums jo īpaši attiecas uz durvīm, ejām, kāpņu telpām, dušām, izlietnēm, atejām un darba iecirkņiem, ko izmanto vai kur atrodas tieši invalīdi.

16. Gājēju un transporta līdzekļu pārvietošanās

Darba vietas ārpus telpām un telpās jāiekārto tā, lai gājēji un transporta līdzekļi varētu droši pārvietoties.

17. Darba vietas ārpus telpām (īpaši noteikumi)

Ja darba ņēmējus nodarbina darba iecirkņos ārpus telpām, šādiem darba iecirkņiem jābūt cik iespējams iekārtotiem tā, lai darba ņēmēji:

- a) būtu pasargāti no nelabvēlīgiem laika apstākļiem un, vajadzības gadījumā, no krītošiem priekšmetiem;
- b) nebūtu pakļauti ne kaitīga līmeņa trokšņiem, ne kaitīgām ārējām ietekmēm, piemēram, gāzēm, tvaikiem vai putekļiem;
- c) briesmu gadījumā varētu darba iecirkni ātri pamest, vai viņiem varētu ātri palīdzēt;
- d) nevarētu paslīdēt vai pakrist.